

Veivalg

for fremtidig kirkeordning, høringsnotat fra Kirkerådet februar 2015.

Høringsuttalelse fra Songdalen kirkelige fellesråd, Postboks 43, 4685 Nodeland

Kontaktperson: Geir Johan Åsen, fung. leder.

E-post: kirkeverge@gfm.no

Innledning

Songdalen kirkelige fellesråd vil innledningsvis bemerke at det framstår som utfordrende å gi en uttalelse om et så komplisert saksområde uten at det foreligger en grundig utredning om de ulike veivalgene. En slik utredning ville gitt oss innsyn i faktagrunnlag og argumentasjon, og gjort det lettere å se sammenhengene mellom de ulike valgene som til slutt ville utgjøre en helhetlig modell. Når det nå gis anledning til å svare på spørsmålene som en del av høringsuttalelsen, er det en risiko for at svarene vil kunne bli mangelfulle og sprikende. Vi konstaterer også at kirkerådets foreløpige vurderinger av spørsmålene ikke er konsistent, noe som gir oss bekymring for at heller ikke Kirkerådets flertall har tatt tilstrekkelig hensyn til sammenheng i svarene.

Vi ønsker derfor innledningsvis kort å beskrive grunnverdiene våre for uttalelsen, og hvilken hovedmodell vi vil at Kirkemøtet skal gå inn for. Vi innser likevel at ukjente forutsetninger som f.eks. finansieringsordningen vil kunne ha betydning for hva som blir realistisk:

- Frakopling fra Staten gjennom endringer i Grunnloven kommer til å stille nye krav til Dnks interne organisering, at den blir både oversiktlig, robust og kostnadseffektiv med styrket demokrati for fortsatt kunne være landsdekkende, jf. Kirkerådets visjon s 9 i høringsnotatet. Derfor må det tenkes nytt fra bunn til topp ved denne anledningen, for å unngå å ha store, ressurskrevende kirkeordningssaker på dagsorden i mange år.
- Dnk sin kjernevirksomhet er i sitt vesen *lokal*, med soknet som grunnenhet. Ny ordning må derfor ha dette utgangspunktet for utvikling av modell.
- Arbeidsgiveransvaret for alle som arbeider lokalt må samles og inkludere menighetsprestene.
- Organet som skal ha dette ansvaret må være så nær som mulig til menighetsvirksomheten, og med tilstrekkelig kompetanse/ressurser til å håndtere det totale ansvaret og nye utfordringer for virksomheten. Vi antar at dette skjæringspunktet vil ligge på kommunenivå etter reformen, eller bestå av sammenslåtte fellesråd omtrent på nåværende prostistørrelse.
- Lokal ledelse må ivaretas av en som har lederkompetanse og kirkekunnskap.
- Bispedømmerådet er på disse premissene uegnet til å være felles arbeidsgiver:
 - Utstrakt delegering av arbeidsgiverfunksjoner svekker målet med én ledelse og én arbeidsgiverpolitikk.
 - Man kan delegere oppgaver, men ikke ansvar. Delegering ut i hele bispedømmet vil medføre omfattende kontrollrutiner som vil virke byråkratiserende f.eks i tilsettingssaker. Pliktene etter aml om fortrinnsrett for ansatte må håndteres av bispedømmerådet for samtlige arbeidsplasser. Klager på enkeltvedtak må håndteres og besvares. Vil virke forsinkende på beslutningsprosessene lokalt.

- Bispedømmerådet trengs ikke som demokratisk organ dersom de ikke har oppgaver som berettiger vedtak i folkevalgt organ.
- Biskopen bør være tilsynsmann/-kvinne likt for alle, og bør derfor ikke ha arbeidsgiverrolle for noen grupper av ansatte. Biskopen har jo ingen arbeidsgiverrolle for ansatte i fellesrådet i dag. Sekretariatet på bispedømmenivå vil ha oppgaver i forlengelse av tilsynsmyndigheten, og kunne være faglig kompetansesenter for alle grupper av ansatte.

Svar på spørsmålene i høringsnotatet

1 Bør det gjøres endringer i fordelingen av oppgaver og myndighet mellom lokalt, regionalt og nasjonalt nivå? I så fall hvilke og hvorfor?

Svar:

Det bør samles fler oppgaver og mer myndighet til et organ som opptrer på vegne av soknene. Generelt må strukturene forenkles der det er mulig. All organisasjonsbygging må skje «nedenfra».

2 Deler høringsinstansen Kirkerådets vurdering om at dagens finansieringsordning er den beste til å sikre en bred folkekirke?

Svar:

Ja. Dette er det store usikre momentet som kirkelige organer antakelig ikke vil ha kontroll over. Avgjørende at det er lokalsamfunnet (kommune) som er hovedbidragsyter for kirkehus/gravlund. Ny kirkelovgivning må sikre dette for overskuelig framtid.

3 Dersom dagens finansieringsordning for Den norske kirke faller bort, hvilken ordning vil høringsinstansen gå inn for? Begrunn synspunktet.

Svar:

Mest mulig lik andre tros- og livssynssamfunn, med hovedvekt på tilskudd fra stat/kommune.

4 Hvordan kan kirkestrukturen forenkles for at knappe ressurser kan bli rasjonelt utnyttet?

Svar:

Slå sammen de to nåværende strukturene, unngå delegering og ordninger som krever godkjenning/kontroll. Kortest mulig vei mellom beslutningstaker og iverksetter. Enkle, gjennomsiktige beslutningsstrukturer. Legge ned organer og kontroll- og rapporteringsrutiner som det ikke er bruk for.

5 Har høringsinstansen synspunkter på kriteriene for soknestørrelse og sokneinndeling i en fremtidig kirkeordning?

Svar:

Soknet bør ha en hensiktsmessig størrelse som det er minst én kirke knyttet til.

6 Bør ordningen med to organer for soknet (menighetsråd og fellesråd) videreføres?

Svar:

Ja. Det har vist seg som en bærekraftig ordning at menighetsrådet er organ for soknet mht menighetsvirksomheten (jf. kirkeloven § 9), og fellesrådet (ev. prostistyre) er organ for soknet mht forvaltning av arbeidsgiveransvar, økonomi, eiendom, gravferd mv (jf. kirkeloven § 14).

7 Hvis ordningen videreføres: På hvilket nivå bør fellesorgan for flere sokn ligge (kommunenivå eller annet nivå, f.eks. prostinivå eller bispedømmenivå)?

Svar:

På kommunenivå, eller interkommunalt samarbeid (prosti). Har sammenheng med spm 2 om kommunens finansielle ansvar. Det er vanskelig å tenke seg at kommunene vil bevilge penger til bispedømmerådet, dersom disse skulle bli organ for soknet.

8 Hvis ordningen videreføres: Bør det gjøres endringer i oppgavefordelingen mellom menighetsråd og fellesråd?

Svar:

Samspeilet mellom menighetsråd og fellesråd kan være krevende, det bør tydeliggjøres f.eks. hvem som har forpliktende ansvar for planlegging av aktiviteter og ressurser for den kirkelige virksomheten.

9 Bør all virksomhet i soknet underlegges styrings- og ledelsesansvaret til soknets organer?

Svar:

Ja. Soknets virksomhet må også inkludere gudstjenestelivet. Læremessige/liturgiske uenigheter løftes opp til biskopens avgjørelse.

10 Hvordan bør daglig ledelse for virksomheten i soknet organiseres?

Svar:

På vanlig måte, med ansatt leder som er ansvarlig overfor soknets organer. I større fellesrådsområder, kan deler av daglig ledelse delegeres, jf. praksis i de større byene.

11 Hvilken rolle bør biskopen ha i en fremtidig kirkeordning?

Svar:

Biskopen skal være tilsynsmann/-kvinne for hele Dnk, jf. Tjenesteordning for biskoper § 1. Biskopen bør da ikke ha arbeidsgiverrolle etter arbeidsmiljøloven for noen grupper av ansatte. Dette vil styrke biskopen som biskop for alle.

12 Hvilke virkemidler bør biskopen ha for å kunne ivareta tilsynet på en god måte?

Svar:

Som nå: gi råd og rettleiding, med myndighet til å gi «bindende pålegg» om nødvendig. Når biskopen ikke lenger er arbeidsgiver for prestene, kan ev. biskopen få en rolle knyttet til tilsetting/oppsigelse av prester.

13 Hvordan bør utpeking av biskoper skje i en fremtidig kirkeordning?

Svar:

Ordinær søknadsprosedyre. Innstillingsorgan settes sammen med representanter fra resp. bispedømme.

14 Bør bispedømmerådet opprettholdes som rådsorgan på bispedømmenivå, og hva skal i så fall være bispedømmerådets rolle i kirkestrukturen?

Svar:

Avhengig av hvordan soknets organer reguleres. Dersom lokale tilsettinger skjer i fellesråd/prostisyre, er det ikke samme behov for et demokratisk organ. Biskopens fagstab må ev. utvides knyttet til tilsynsoppgaver og til faglig utvikling/veiledning mv. Dersom finansieringsordningen innebærer fordelingsoppgaver, må det gjennomtenkes om slike oppgaver berettiger et demokratisk organ med tilhørende ressursbehov.

15 Hvilke oppgaver bør i så fall legges til bispedømmerådet?

Svar:

Se svar på spm 14.

16 Bør alle ansatte ha den samme arbeidsgiver og hvilket organ bør dette i så fall være?

Svar:

Ja, alle som arbeider lokalt må ha samme arbeidsgiver lokalt, alle som arbeider regionalt/sentralt må ha det nye, nasjonale rettssubjektet som arbeidsgiver.

17 I hvilken grad bør arbeidsgiverfunksjoner fordeles på de ulike organer? (Biskopen regnes i denne sammenheng som et organ).

Svar:

Enkel og tydelig organisering basert på arbeidsmiljølovens normalforståelse som ikke levner tvil om hvem som er arbeidsgiver, og hvem som opptrer i arbeidsgivers sted. Normal delegasjonspraksis opprettholdes, jf. kirkeloven § 14.

18 I hvilken grad bør det åpnes opp for lokale og regionale variasjoner i organiseringen av arbeidsgiveransvaret?

Svar:

Ikke mer enn strengt nødvendig, jf. arbeidsmiljølovens krav.

19 Hvordan bør man på best mulig måte ivareta særpreget til prestedtjenesten og andre vigslede tjenester?

Svar:

Prestedtjenestens særpreg ivaretas gjennom biskopens tilsynsfunksjoner. Tjenestens egenart må respekteres i den daglige ledelsen. Det er ikke grunnlag for å behandle andre yrkesgrupper særskilt, de fleste ansatte er *ikke* vigslet. Oppbygging av bispedømmenivået som faglig kompetansesenter viktig for ivaretagelsen av alle yrkesgruppers særpreg.

20 Har høringsinstansen synspunkter på Kirkemøtets rolle i kirken?

Svar:

Kirkemøtet har en viktig rolle som Dnks øverste demokratiske organ, som har myndighet til å fastsette liturgier/salmebøker og prioriteringer, ev. gjøre vedtak om fordeling av midler osv. Kirkemøtet må få en sammensetning og en valgordning som har legitimitet.

21 Har høringsinstansen synspunkter på hvordan Kirkemøtet skal settes sammen?

Svar:

Kirkemøtet bør ikke settes sammen av råd med egne myndigheter, eller kvotert med ansatte/prester. Det demokratiske underskuddet må rettes opp, med vanlige leke valgte. Teologiske spørsmål og læreansvar ivaretas av biskopene.

22 Har høringsinstansen synspunkter på Bispemøtets oppgaver og rolle i kirkeordningen, herunder forholdet til Kirkemøtet og Kirkerådet?

Svar:

Bispemøtet bør utvikle en tydeligere rolle, med større ansvar for å forberede lære- og liturgisaker o.l til Kirkerådet/Kirkemøtet. Det må sikres en åpen saksbehandling i tråd med god forvaltningsskikk.

23 Har høringsinstansen synspunkter på spørsmålet om ledelse av biskopene?

Svar:

Biskopene bør ledes av preses, etter regler fastsatt av Kirkemøtet.

24 Har høringsinstansen synspunkter på Kirkerådets funksjon og sammensetning?

Svar:

Kirkerådet må settes sammen som et styre, som hensyntar både representasjon og kompetanse.

25 Bør ordningen med en egen lærenemnd videreføres, og hvilken funksjon skal en slik nemnd i så fall ha?

Svar:

Bispemøtet kan overta lærenemndas funksjon, ev. tiltrådt av leke medlemmer med teologisk kompetanse.

26 Har høringsinstansen synspunkt på hvordan ansvaret for samisk kirkeliv skal ivaretas i en fremtidig kirkeordning?

Svar:

Som i dag.

27 Har høringsinstansen synspunkt på hvordan ungdomsdemokratiet og Ungdommens kirkemøte skal ivaretas i en fremtidig kirkeordning?

Svar:

Omtrent som i dag.